

KAAI **THEATER**

ELS DIETVORST

I watched the white dogs of the dawn

23/01/2018 • 20:30 • Kaaitheater
premiere • film • 1h

Following the screening, there will be a Q&A with Els Dietvorst by Guy Gypens (Kaaitheater)

nl/ Klank. Een polyfonie van wind, brekende golven, gekrijs van meeuwen en ratelende schepen. De zee: een plek van herinneringen voor zij die haar overleven, een moeder die ons confronteert met de krachten van de natuur. Breed grijpend en circulerend. Onder haar horizon enkel duisternis, mysterie. De scheiding van lucht en water creëert een andere wereld. Waar andere regels en wetten gelden.

In Kilmore Quay telt enkel het perspectief van de vis. Generaties van vissers vingen er kreeften, oesters, makreel en kabeljauw. Ze geloofden dat hun werk een soort bidden was en vingen slechts genoeg om te overleven, om de zee te sparen. De tijden waren goed. Er was genoeg geld en genoeg werk – totdat de Europese visserijquota hun kust bereikten.

- Tegen de achtergrond van een klein Iers vissersdorp filmt Els Dietvorst het tweede deel van haar triptiek over de mens-natuur-relatie en onze voedselketen. Tijdens Burning Ice #10 toonde ze een *work-in-process* van de film als video-installatie.

fr/ Le son. Une polyphonie composée du sifflement du vent, du fracas des vagues, du piaillage des mouettes et du vrombissement des bateaux. La mer : un lieu de souvenir pour ceux qui lui survivent, une mère qui nous fait affronter les forces de la nature, leur ampleur, leur circulation. Sous l'horizon, rien que l'obscurité, le mystère. La séparation de l'air et de l'eau crée un monde différent. D'autres règles, d'autres lois.

À Kilmore Quay, seule la perspective du poisson importe : des générations de pêcheurs y ont pêché des homards, des huîtres, des maquereaux, des cabillauds... Ils considéraient leur activité comme une sorte de prière et ne pêchaient que ce qui était nécessaire à leur survie afin d'épargner la mer. Il faisait bon vivre : il y avait assez de travail et de revenus jusqu'à ce que les quotas européens de pêche aient atteint leurs côtes.

- Avec un petit village irlandais de pêcheurs en toile de fond, Els Dietvorst réalise le deuxième volet de son triptyque sur la relation entre l'humain et la nature et sur notre chaîne alimentaire. Lors de Burning Ice #10, elle a présenté le film en tant qu'œuvre en chantier sous forme d'installation vidéo.

en/ Sound. A polyphony of wind, breaking waves, shrieking gulls, and rattling ships. The sea: a place of memories for those who survive her, a mother who confronts us with the powers of nature. Circulating and all-encompassing. Beneath her horizon there is only darkness and mystery. The separation of air and water creates a different world. A place where other rules and other laws apply.

In Kilmore Quay, the perspective of the fish is the only one that matters. Generations of fishermen caught lobsters, oysters, and cod there. They believed that their work was a kind of prayer and only caught enough to survive, to spare the sea. Times were good. There was plenty of money and plenty of work – until the European fisheries quotas arrived on their shores.

- Against the backdrop of a small Irish fishing village, Els Dietvorst has filmed the second part of her triptych about the relationship between humans and nature, and our food chain. She presented a work-in-process of the film as a video installation at Burning Ice #10.

ELS DIETVORST: 'IK ZOEK ALTIJD NAAR DE MENS, MET ZIJN DROMEN EN TEGENSLAGEN.'

Els Dietvorst in gesprek met Eva Decaesstecker (Kaaitheater, 2018)

Documentairemaakster en beeldend kunstenaar Els Dietvorst woont sinds een vijftal jaar in Ierland. In 2015 maakte ze daar *The Rabbit and the Teasel*, over het leven van de Ierse boeren. Het werd het eerste luik van een triptiek over de mens-natuur-relatie en onze voedselketen. Met *I watched the white dogs of the dawn* presenteert ze nu het tweede luik. Ditmaal zijn de Ierse vissers aan de beurt, die het steeds moeilijker trekken onder de Europese quota's voor visvangst. Een gesprek over een wereld op de helling. Of zoals de schrijver John Berger het zou zeggen: 'It is the end of something.'

Voor *The Rabbit and the Teasel* vertrok je deels vanuit je eigen ervaring. Hoe ben je in aanraking gekomen met de visserswereld. Was je hier op voorhand ook al verwant mee?

Soms komen onderwerpen gewoon op je af. *The Rabbit and the Teasel* is hier lokaal in een kustdorpje vertoond geweest. Er kwam toen een visser naar mij, hij zette mij letterlijk op een stoel en zei: "jij moet onze film maken." Hij vertelde dat de Ierse visserij bedreigd is en dat het voortbestaan van een aantal dorpen hierdoor onder druk staat. Dus wou hij dat ik daar een film over zou maken. En nogal dwingende vraag, maar zo'n eeuwenoud vakmanschap dat dreigt te verdwijnen, dat doet me toch iets. Daarbij had het onderwerp, net als bij mijn vorige film, opnieuw met onze voedselketen te maken. Ik wist eigenlijk niets van het vissersbestaan af. Ook niet dat dat zo dramatisch is.

Ging je meteen in op het aanbod?

Ik heb gedurende een kleine twee jaar veel mensen geïnterviewd en ik ben meegeevaren op heel wat boten, omdat ik die fysieke ervaring als filmmaker heel belangrijk vind. Hierdoor zat ik heel dicht op het verdwijnen van een gemeenschap en van een gemeenschapsleven. Heel pijnlijk. Visser hadden een heel belangrijke functie in heel veel dorpen hier. Bepaalde rituelen zijn met de invoer van Europese visquota's volledig verdwenen. Zo waren oktober en november de haringmaanden, waar heel het dorp aan meedeed. Dit was ook de streek van de wilde zalm. Door overbevissing, is er een verbod op het vangen deze vis ingezet. Ondertussen is de wilde zalm terug, maar het verbod blijft gelden. Dat wil zeggen dat er hele families met vissersboten, specifiek gemaakt voor zalmvangst, hun job kwijt zijn. Al die kennis, die over generaties heen werd opgebouwd, is daarmee verdwenen. Ook hun functie in de maatschappij.

Je laat niet enkel mannen, maar ook vrouwen aan het woord.

Ik heb inderdaad heel veel vrouwen geïnterviewd. Ik heb heel hard moeten zoeken naar een vrouw die zelf viste. Uiteindelijk heb ik er toch twee gevonden. Ze zijn haast een soort van rareiteit geworden, maar daarom zijn ze eens zo belangrijk om aan het woord te laten!

Daarnaast heb je ook de vrouwen van de vissers. Omdat de vissers soms weken of maanden weg zijn, is de vrouw zowel vrouw als man in het huishouden en voedt ze de kinderen vaak quasi alleen op. Geen mals leven dus. Zelf kunnen ze niet gaan werken en financieel moeten ze wachten tot de

boot terug aan wal is en er een cheque binnenkomt. Dat zijn situaties die je nu niet meer kan inbeelden, maar die nog altijd wel bestaan.

Hoe komt het dat die Europese quota's zo nefast zijn voor de Ierse vissers?

Om de quota's te kunnen afstemmen aan de visvangst, verplichtte Europa de vissers om een logboek bij te houden over hun dagelijkse vangst. De mythe gaat rond dat de Ierse vissers dachten dat dit logboek met de belastingen te maken had, en dus altijd minder opschreven dan ze effectief vingen. Die logboeken zouden achteraf gebruikt zijn om die quota te bepalen, waardoor vissers te weinig mogen ophalen om van te kunnen leven. Een andere mythe stelt dat op het moment dat de quota werden vastgelegd, de minister van landbouw (er was nog geen minister voor visvangst) een deal sloot met Europa. Europa zou hen helpen om meer wegen aan te leggen, in ruil voor een stuk van de Ierse zee. Hierdoor kunnen veel Belgen, Fransen, Spanjaarden in Ierse wateren komen vissen. Nu is er echter geen terugweg meer. Er is ook geen organisatie die opkomt voor de rechten van de vissers en hen kan vertegenwoordigen.

Het resultaat is dat Ierse vissers in hun eigen zee nog maar twintig procent van de vis vangen. De rest wordt door andere landen opgevist, op slechts 20 km van de Ierse kust. Je snapt de frustratie van een Ierse visser dan wel, die zijn job moet opgeven of aan land moet omdat hij maar weer eens de quota heeft overschreden, en tegelijk al die andere boten verder ziet vissen. Voor Belgen en Fransen ligt de quota bijvoorbeeld veel hoger dan voor de Ieren. Dat zijn dan ook landen die veel vis eten. De vis die in Ierland gevangen wordt, gaat ook bijna integraal daarheen.

Door de invoer van de quota's zijn volledige families, dorpen, generaties bedreigd. En ook hun kennis. De vissers met wie ik op de boten zat, konden aan de rimpelingen van de zee zien of er vissen in de buurt zwommen. Die kennis verdwijnt. De vissers met wie ik sprak, zijn allemaal tussen de 40 en de 50 jaar en er is amper een generatie die hen opvolgt. Als je dit vissersleven en die gemeenschappen wegneemt, verdwijnt er heel veel. En daar gaat het voor mij om. Mijn werk gaat over hoe hebzucht alles wegmaait: mythes, verwondering, betoveringen. Alles wordt rationeel en op cijfermatig vlak bekeken. John Berger verwoordde het een paar jaar geleden op een heel treffende manier: *'Fishermen. Peasants. Their way of life is disappearing. But what kind of culture, what kind of system, what kind of life is replacing them. The system that is replacing them is a system that is based primarily on greed. This system judges and makes decisions about what is happening on our entire planet by the criteria of only one value: increasing profit. It is absolute fanaticism. And it is of such triviality if one thinks on the needs and the structure of the human spirit. It is the End of Something'*

Wil je met jouw film deze kwestie dan ook echt aankaarten?

Een documentaire is altijd een manier om iets duidelijk te maken, maar ik doe dit niet op een direct politieke manier. Ik denk ook niet dat dat zou werken. Ik zoek altijd naar de mens, met zijn dromen en tegenslagen.

Dat heb ik nu ook gedaan, vertrekkend van drie vistechieken. Er is het pure vissen met een lijn, en met het net, waar je natuurlijk maar een paar vissen per dag mee vangt. Dan heb je het krabvissen. Dat is met kleine binnenbootjes, om krab en kreeft te vangen. Ook deze techniek is aan het verdwijnen. En dan heb je de gigantische boten, die met hun netten de zee bijna leegschrapen. In

plaats van te focussen op het vissen of op de dieren, richt ik me op de mens. En ik laat een aantal vissers ook aan het woord, waardoor zij symbool staan voor de hele vissersgemeenschap.

Toen je *The Rabbit and The Teasel* maakte, vertrok je van de webdocumentaire *The Black Lamb*, een online pagina waarop je filmfragmenten en interviews verzamelde. Voor *I watched...* ben je eveneens vanuit een webdocumentaire vertrokken. Hoe zet je het ene om in het andere? En ben je nu op dezelfde manier aan de slag gegaan als voor *The Rabbit and The Teasel*?

Ik heb in *The Black Lamb* een deel van mijn eigen ervaring kunnen verwerken. Een deel van de fictie waren dingen die ik zelf heb meegemaakt. Daarnaast was er heel wat dat ik niet mocht filmen, of niet in mijn documentaire mocht verwerken, omdat de persoon in kwestie dan in de problemen zou komen. Bij de omzetting naar een langspeelfilm heb ik daarom beroep gedaan op fictie. Als documentairemaakster zit je vaak in de knoop: je wil natuurlijk respect voor je onderwerp bewaren, maar ook je verhaal kunnen brengen.

Bij mijn nieuwste film ging ik eerst een beetje dezelfde richting uit. Ik had een narratief verhaal geschreven vanuit het perspectief van de vissersvrouw. Op het laatste moment heb ik de fictie er toch nog uitgehaald en voor een ander project bewaard. De interviews zijn zo eerlijk, humaan en prachtig dat ik ze absoluut in de langspeelfilm wou.

De fictieve fragmenten ga ik verwerken in een video-installatie. Wat ik hier interessant vind, zijn de momenten van wachten voor de netten weer kunnen worden opgehaald. Wanneer er niets gebeurt: geen actie, gewoon wachten. Dat wachten gaat in het derde luik van de triptiek nog meer worden uitvergroot.

INTENTION OF DIRECTOR ELS DIETVORST.

“Fishermen. Peasants. Their way of life is disappearing.

But what kind of culture, what kind of system, what kind of life is replacing them.

The system that is replacing them is a system that is based primarily on greed.

This system judges and makes decisions about what is happening on our entire planet by the criteria of only one value: increasing profit. It is absolute fanaticism. And it is of such triviality if one thinks about the needs and the structure of the human spirit. It is the End of Something. “

(interview with John Berger)

After seeing the movie *The Rabbit and the Teasel*, a fisherman took me aside and literally said: You are a documentary maker, you have to make our film, because our village is about to disappear. Contemporary social issues such as migration, individualisation and more recently environmental issues, remain a source of inspiration for my work. There are also the more universal themes such as the human condition, anxiety, alienation and disenchantment. Since I live in the countryside and I am a part-time shepherdess, the elements of time, life and death, the natural forces are intrinsic to those.

But I also see how we are disconnecting from the land and the sea, from nature in total. And how we've lost our sense for enchantment, myths and rituals. The farmer and the fisherman are at the base of our food chain. Nevertheless, both the farmer's craft and the craftsmanship of the fisherman in modern Europe are threatened with extinction. These ancient crafts are brought down by a ruthless industry: neo-liberalism.

The notion 'disenchantment' means the collapse of the unconsciousness surrounding social relations inscribed into a local economical order. People take their world for granted and believe themselves to be autonomous or self sufficient but are victims of the penetration of neoliberalism. Even if my films are dealing with a micro/local topic, they talk about the situation of the world, of a macro-subject. They hold up a mirror to society. They question: why am I in this condition? Why are we in this condition? What am I doing here? What are we doing here? I wanted to make this film to honour the fisherman and to put an emphasis on the disappearing of local communities, the loss of enchantment and the vanishing of centuries of knowledge.

In my film, I give the voice to three different generations of fishermen/women who are fishing as their family members did before them.

credits

written and directed by Els Dietvorst | **camera** Hans Bruch Jr. | **editing** Fairuz | **sounddesign** Gedeon Depauw |
production Escautville | **co-production** Kaaitheater, Argos, Panache | **support** Flanders Audiovisual Fund, Arts Council
of Ireland

more #society on your plate

PIETER DE BUYSSER & ARCHA THEATER

The After Party

Prague Castle, 5 AM. The master of ceremonies appointed by Václav Havel finds an EU commissioner asleep under the conference table. Things clearly got out of hand, but what if this is the morning when things turn out for the best? Pieter De Buysser presents a play about magnanimity and magic, about human failings and the glorious dawn of politics.

Kaaitheater • 7/02 • in Czech & French (surt. Dutch, French, English)

JEROEN PEETERS & DAVID WEBER-KREBS

On Enclosed Spaces and the Great Outdoors

Prague Castle, 5 AM. The master of ceremonies appointed by Václav Havel finds an EU commissioner asleep under the conference table. Things clearly got out of hand, but what if this is the morning when things turn out for the best? Pieter De Buysser presents a play about magnanimity and magic, about human failings and the glorious dawn of politics.

Kaaitheater • 10/02 • in English

BASHAR MURKUS / KHASHABI THEATRE

Other Places

What does Palestine mean to the extensive Palestinian diaspora of refugees and self-imposed exiles? Along with five actors, Bashar Murkus suggests a form that connects all these stories in a new kind of Palestinian identity: one that is not tied to a particular territory.

Kaaitheater • 28/02 • in Arabic (surt. Dutch & English)

EMKE IDEMA

STRANGER

Step into a playful and probing social laboratory. *STRANGER* is a life-sized board game that explores first impressions. Can you share with others the thoughts you have when you see an unknown face?

Kaaistudio's • 28/03 • in English